

Vedoucovský posudek bakalářské práce Anny Glogarové Adjektiva a adverbia typu *bezcílný/bezcílně* v nové češtině

Bakalářská práce Anny Glogarové sleduje užívání adjektiv s prefixem *bez-* a příslušnými slovo tvornými či „jen“ tvarotvornými sufixy a od nich utvořených adverbii v různých etapách vývoje češtiny. Na vybraných příkladech tak dokumentuje např. obrozenské neologizování a přejímání ze slovanských jazyků, vliv němčiny a puristické zásahy do jazyka, konkurenci adjektiv na *ne-* a *bez-* v průběhu 19. a 20. stol., vlnu nových slov objevujících se v češtině v průběhu 20. století a pak zejména v posledních třiceti letech, kdy je čeština pod silnějším vlivem angličtiny, a mn. j. Využívá širokou paletu zdrojů jazykových dat, na jejich základě dospívá k mnoha cenným, netriviálním dílčím zjištěním, přiměřeně je zobecňuje a podle mého názoru tím ukazuje možnou cestu při dalších, potřebných výzkumech vývoje českého lexika v posledních dvou stoletích (na okraj poznamenávám, že mezi analyzovanými nejnovějšími slovy jsou i taková, která se ještě nenacházejí v korpusech řady SYN, v Neomatu apod.).

Hodnocení práce:

Koncepce práce – B

V teoretické části práce je zřejmě shrnuto o něco více poznatků z literatury, než by bylo nezbytně třeba, a některé výklady pak nejsou dostatečně zhodnoceny v praktické části. Co se týče slovo tvorby, přijímá autorka pojetí F. Štíchy a J. Šimandla (k výhodnosti jejich terminologie vznáším níže dotaz). Dále snad až příliš podrobně zpracovává dějiny českého purismu a kritéria J. Hallera, opírajíc se hlavně o práci M. Jelínka. Do výkladu však přitom velmi vhodně zapojuje další stanoviska různých jazykových autorit k adjektivům na *bez-*, jak jsou dokumentována mj. v řadě drobných textů v *Naší řeči*, v brusech, u B. Havránka nebo R. Jakobsona.

Metodologie a zpracování dat – A

Pokud jsem měl k teoretické části práce, a tím pádem i k její provázanosti s praktickou částí, jisté výhrady, musím podtrhnout, že empirická část práce je velice kvalitní. A musím také vyzdvihnout, že na ní autorka pracovala zcela samostatně. Promyšleně vybrala výrazy, kterým se dále věnovala, a velmi dobře popsala jejich specifika, aby mohly sloužit jako zástupci množin slov vzniklých v dané době a rozšířených podobným způsobem. Přitom shromáždila a vyhodnotila velké množství dat. Svůj postup práce pečlivě dokumentovala a zajistila tak, že jsou její výsledky kontrolovatelné a je na ně možné navazovat.

Práce s odbornou literaturou – A

Autorka také jednoznačně prokázala schopnost práce se sekundární literaturou a s různorodými zdroji lingvistických dat, ať jde o jazykové korpusy, slovníky nebo lexikální kartotéky (novočeský lexikální archiv pro ni byl velmi důležitý až nezastupitelný). Je si dobře vědoma výhod práce s těmi kterými zdroji a zároveň jejich limitů.

Ne zcela na okraj je nutno připomenout, že práce nevznikala úplně nejkratší dobu a v této době se se objevilo množství zdrojů, s nimiž se autorka musela vyrovnat, ať je to *Slovník afixů*, hesla s náslovím *bez-* v *Akademickém slovníku současné češtiny*, různé aktualizované korpusy a internetové texty apod.

Formální úroveň práce – A

Formální úroveň práce je bezproblémová, cituje a parafrázuje se řádně (byť někdy snad až příliš, jak bylo uvedeno výše), počet formálních a pravopisných nedostatků je velmi nízký. Autorka jednoznačně prokazuje schopnost psát vědecký text – kdybych tu opravdu musel upozornit na nějaký nedostatek, byl by to jistý autorčin sklon ke komplikovaným vyjádřením: v práci tak najdeme třeba velké množství sekundárních předložek apod.

Celkové hodnocení:

Bakalářská práce Anny Glogarové jednoznačně splňuje požadavky kladené v ÚČJTK na odborné práce, přináší zajímavá dílčí zjištění a také otvírá řadu výzkumných otázek. Jako takovou ji rád doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

Dotaz k obhajobě mám jediný, teoretický: Je výhodnější formanty daných adjektiv popisovat jako prefixy a sufixy, nebo jako cirkumfixy – a jde výhradně o terminologickou otázku, nebo nám jedno či druhé pojetí může být v něčem nápomocno (nebo může být z nějakého důvodu výhodné) při lingvistickém popisu?

Züttlingen 12. srpna 2020

Mgr. František Martínek, Ph.D.